

Reforma pravosuđa i nezavisnost sudstva u Srbiji

Datum

mar. '12.

18.

Profesorka Vesna Rakić-Vodineć u izveštaju „Pravosuđe i ljudska prava – Poglavlje 23“ analizira proces reforme pravosuđa u Srbiji čiji je centralni deo realizovan tokom 2009. godine. Tada je pristupljeno postupku kompletnog reizbora sudija i tužilaca. Problematika koju autorka obrađuje ima veliki značaj u trenutku kada Srbiju očekuju pregovori o članstvu u EU. Pretpostavka je da će pregovori upravo započeti ocenom usklađenosti našeg zakonodavstva sa pravnim poretkom EU u domenu pravosuđa i ljudskih prava – poglavlja 23. i 24.

Autorka: Mr Milica Kovačević, saradnica BCBP

Iako je Srbija preduzela određene krupne korake radi harmonizacije našeg pravosudnog sistema sa vrednostima EU, autorka smatra da postignuti rezultati **nisu zadovoljavajući**.

Prema kriterijumima iz **Poglavlja 23**, neophodno je uspostaviti nezavisno pravosuđe bez spoljašnjih uticaja na rad sudija; obezbeđivanje odgovarajućih finansijskih resursa; stalnu obuku nosilaca pravosudnih funkcija. Srbija, i pored uvođenja nove mreže sudova, obavljenog reizbora sudija, javnih tužilaca i njihovih zamenika, te osnivanja Pravosudne akademije, ipak nije uspela da kreira pravosudni sistem koji bi se uspešno odupirao želji nosilaca izvršne vlasti da utiču na izbor i rad delilaca pravde, smatra autorka.

Posebno problematičan je bio **reizbor sudija**. Visoki savet sudstva nije uspeo da realizuje reizbor na transparentan način, čime je ugrožen princip nezavisnosti. Nije bilo javne i usmene rasprave. Kandidatima za sudijske funkcije nije data mogućnost da aktivno učestvuju i da se usmeno izjasne o svim činjenicama za izbor. U konačnim odlukama o izboru ili neizboru nisu sadržana obrazloženja svakog konkretnog kandidata. Nisu poštovani objektivni kriterijumi do koji se došlo u saradnji sa Venecijanskom komisijom Saveta Evrope, pri čemu su zamerke za reizbor sudija slične ili iste i za reizbor nosilaca tužilačkih funkcija koji je sproveden od Državnog veća tužilaca.

Da stvar bude gora, ceo postupak je dodatno kompromitovan **sužavanjem prava na pravni lek** neizabranih sudija. Oni su se najpre obratili Ustavnom sudu koji je neovlašćen da odlučuje u meritumu ove pravne stvari. Situacija nije drastično popravljena ni kasnije kada je konačno odlučeno da će o žalbama odlučivati Visoki savet sudstva koji do danas nije okončao postupak preispitivanja reizbornog procesa.

Drugi problem koji autorka uočava su **organizacione poteškoće nove mreže sudova** koja se nije pokazala kao efikasna. Preopterećenost sudija velikim brojem predmeta je i dalje aktuelna, te samim tim građani ne ostvaruju pravo na pravično suđenje u razumnom roku. Ustavni sud ne uspeva da se izbori sa čak 7.000 predmeta u radu. Uvođenje informacionih tehnologija koje bi uspešno povezalosve delove mreže sudova u jednu složnu celinu nije u potpunosti realizovan. Konačno, uspostavljanjem Pravosudne akademije u procesu obuke nosilaca pravosudnih funkcija nije se odmaklo daleko od početka, iako su preduzete određene konstruktivne mere.

Autorka nalazi da **postoje delotvorni načini** za uspešno vraćanje čitavog postupka na pravi kolosek. Potrebno je preduzeti korake kojim bi se omogućilo da Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca na nepristrasnim osnovama i u što skorijem vremenu preispitaju postupak reizbora. Nužno je utvrđivanje realno potrebnog broja sudija i tužilaca, koje će se zasnivati na objektivnim pokazateljima kao što su gustina naseljenosti određene teritorijalne jedinice i slično, odnosno hitan izbor predsednika sudova koji će zameniti trenutno postojeće vršioce dužnosti ovih funkcija. Najzad, neophodno je suštinsko uvažavanje preporuka Evropske komisije umesto pokušavanja da se one sprovedu tek radi forme.

Preuzimanje: „Pravosuđe i ljudska prava - Poglavlje 23“

